

۱ کانون اول
۱۳۳۰

تاریخ عثمانی انجمنی

پنجمی سنہ
نومبر ۲۶

مجموعہ سی

هرسك اوغلى احمد پاشانك اسارتنه دائر قاہرہ دہ بر کتابہ

— ۲۸ نجی جزؤدن ماہد —

دیگر طرفندہ مصر اردوسنک قیصریہ محاصرہ سنی ترك ایله قرمان ولایتندہ بعض بلده لره تسلط ایله مسندن طولانی خواجہ سعدالدینک ۵ ممالک محروسہ یه بوکونه بلیه زولی مسموع مسمع علیہ اولیجق نائره غضبلی بر وجهله شعله زن وکانون کینلری بر مرتبه ده زیانه افکن اولدی که هیچ بروجهله تسکینی میسر اولیوب... سوزلریله بیلدیردیکی وجهله [۱] بایزید خانک بالذات سفره عزیزیم ایلمک استه می اورالده دها وخیم وقوعانک حدوشنه دلالت ابتدکنندن و باخصوص ابن ایسک بالاده مذکور غیر مطبوع تاریخندہ بووقایلمک کونی کونه مضبوط بولمہ سندن اردوی عثمانینک قیصریہ جوارنده منہزم وهرسک اوغلی احمد پاشانک ایکنجی دفعه مصر لیلره اسیر اولدیقنه دائر اولان معلوماته صحیح نظریله یاقه بیلورز [۲].

مولانا زین الدین علی ایله او اشاده مصر طریقله بر چوق هدایایی مستصحباً استانبوله کلن تونس حاکی سلطان عثمانک [۳] ایلمچینک برلکده کی مساعینسی مورخ لریز همان متحداً تأسس صلحک برنجی درجه ده اولان عاملردن عد ایدیورلر . حتی مذکور ایلمچینک توصیه صلحی متضمن

[۱] تاج التواریخ ، ج ۲ ، ص ۶۵

[۲] یالکز کاتب چلبی تقویم التواریخندہ سنه ۸۹۵ ده ۵ استیلاء چراکه وعلاءالدوله برقیصریہ وهرقلیه ۵ دیور . دیگر تاریخلرده مصر لیلرک قیصریہ یه استیلاء ابتدکلرینه دائر بر قید یوقدر .

[۳] موحدونک فرعی اولان حفصیون دولتی ۵۵۵ - ۹۸۲ یه قدر دوام ایشدر . دارالمملکری تونس ایدی . ۵ المتوکل علی الله عثمان ۵ صوکلرندن بریدر (منجم باشی ، ج ۲ ، ص ۵۹۳ الخ) .

هرسك اوغلي احمد پاشانك اسارتنه دائر قاهره ده بر كتابه ۲۷۳

برنامه ايله ورودی سلطان قايتبايك بر توسط التماسيله كندوسنه مراجعتی
تيجيه سی اولدینی ظن ایدیلور^[۱] . فی الواقع ۸۹۰ سنه سندن بری دوام
ایدن اوقانلی مصر سفر لرنده هر نه قدر متبادیاً مصر لیر غالب و عثمان لیر مغلوب
اولمشر ایسه ده دولت چرا كسه نك او آرا ده احوال داخلیه سی هر زماندن
زیاده مشوش و بنای حكومتده علامت اقراض كركی كبی نمایان اولمده
بولدیفندن عقد مصالحه ایچون كرك منلا عرب و كرك تونس ایلچیسی
طرفندن واقع اولان توسطی سلطان قايتبايك كمال خواهش ايله قبول
ایتمش اوله جنی شهه دن وارسته در .

خواجه سعدالدینك بیانانته نظراً منلا عرب سلطان بایزید خانك
دخی مصالحه یه میال اولدینتی ۸۹۶ او اتلنده با تخریرات سلطان قايتبايه
اعلامی متعاقب مصر دن استانبوله بر ایلچی كیش و چوقور او واده واقع
اوج عدد قلمه نك^[۲] حرمین محترمین اوقافندن اولسنه منی بونلرك
كافی السابق مصره تركی شرطیله عقد مصالحه ایدیلشدر .

مصر له تعاطی اولتان سفیر لرك اسامیسی حقیقده تاریخ لیر یزده هیچ
بر معلومات یوقدر^[۳] . حال بو كه ابن ایاسك مضبوطاتنه نظراً مصر دن

[۱] مصالحه یی موجب اولان اسبابدن بری اولق اوزره تاریخ لیر یز ۸۹۰
سنه سی شعبانك ۲۲ سنده (۲۴ غوز) استانبوله ظهور یافته اولان عظیم
بر فورطنه ده آت میدانی قریبده باروت انباری انخا ذ اولتان « کون کور ض کنبه »
نامیله معروف قدیم بر بنایه صاعقه اصابتیله شهرده نفوسجه پك چوق تلفاتی
و اینجه خسارات عظیمه یی موجب اولمفله عادتاً برفلاكت عظاما حالی آلان وقعه یی
حکایه ایدر لر .

[۲] سعدالدین تاج التواریخده (ج ۲ ، ص ۶۸) و عالی كنه الاخبارده
بو قلمه لرك اسلرینی و بر میور لر . یالکز نثری (ولی الدین افندی كنجخانه سی ،
نومرو ۳۲۵۱) : « روایت اولنور كه ایلچی واروب مصر سلطانیه بارشوب
کیرو اطنه و ترسوس و باقی اكا متعلق اولن حصار لری قو و بردی لر . عالم
رقاهیت بولدی » دیبور .

[۳] عاشق پاشا زاده ، صحیفه ۲۴۰ ، ایلچیلرك كیدوب كله سی ۸۹۷ سنه
سنده وقوع بولدینی سویلیور .

مامای الحاصکی نامندہ بر ایلیچی بی سلطان قایقبای اولجہ استانبولہ کوندرمش فقط اورادہ توقیف اولنمش ایدی . بودقمہ ایسہ امیر جانبلاط ابن یشیک [۱] سفارتلہ سلطان بایزید خانہ ارسال ایدوب بالادہ مذکور تونس ایلجیسی ایلہ بر لکدہ عقد صلحہ موفق اولمشدر . بونک اوزرینہ طرف پادشاهیدنہ ۸۹۶ سنہ سی جمادی الاخرہ سندہ بروسہ قاضیسی شیخ علی چلبی سفیر نصب اولنہرق بالادہ مذکور قلعہ لک آناختار لریلہ برابر مصرہ اعزام اولنمش واستانبولہ موقوف اولان مامای الحاصکی [۲] دخی بر لکدہ اعادہ قلمشدر . بوندن صکرہ ینہ مومحی ایلہ مامای الحاصکی وبونی متعاقب سنہ مذکورہ رجیندہ ایکنجی دفعہ اولہرق جانبلاط ابن یشیک کرانہا ہدایای مستصحباً در سعادتہ اعزام اولنمش ومصرہ اسیر اولہرق بولنان ہرسک اوغلی احمد پاشا ومیخال اوغلی اسکندر بک وپادشاہک بر صربسی [۳] وسائر اسرا دخی رفاقتندہ کوندریشدر [۴] .

اشتہ سلطان بایزید خان ثانی زمانندہ وقوع بولوب بش سنہ بی متجاوز برمدتلہ دوام ایدن مصر محارباتی بووجہلہ ختام بولمشدر .

[۱] بوذات ۹۰۵ سنہ سی ذی الحجہ سندہ « ملک اشرف ابوالناصر جانبلاط ابن یشیک الاشرقی » نام والقبیلہ مصر سلطانتلغہ انتخاب اولنہرق آلتی آی قدر حکومت ایشدر .

[۲] امیر مامای مصرک الذمعتبر رجالتدن اولوب خاصکی لکدن نشأت ایدرک ایکنجی دوادار و صکرہ « عین مقدمین الوف » یعنی بیکرہ باش قوماندان اولمش و ۹۰۲ دہ قایتباک اوغلی طرفندن قتل اولنمشدر . امور سیاسیہ دہ کی اقتدارندن طولایی برقاچ کرہ استانبولہ سفارتلہ کوندریشدر (برخم ، قورپوس ، ص ۵۴۲) . [۳] ابن ایاسدہ اسمی یوقدر . بلکہ سعدالدینک میخال اوغلی اسکندر بکلہ محاربہ دہ بر لکدہ اولدیغنی خبر وبردیکی آماسیہ بکی خضر بک اوغلی محمد پاشادرکہ ترجمہ حالندہ شہزادہ سلطان احمدک اتابکی ولالاسی اولق اوزرہ کوستریلپور . [۴] ابن ایاسک بالادہ مذکور غیر مطبوع اثرندن اقتباساً وایل ، تاریخ خلفا (آلماچہ) ، ج ۵ ، ص ۳۵۱ . — ابن ایاس (مطبوع تاریخ) ج ۲ ، ص ۲۷۰ الخ .

اشبو مقاله مزه زمين اتخاذايله ديكمز بالاده مندرج قاهره كتابه سنده
موضوع بحث اولان مصر ليلرك مظفرتى وهرسك اوغلى احمد پاشانك
اسارتى حقنده كى كتابه يي ايلك دفعه اوله رق نثر ايدن مستشرق وان برخم
كتابه نك بوبابده كى فقره سنى احمد پاشانك ايكنجى اسارتنه اشارت اولوق
اوزره قبول ايدىيور . چونكه ايلك اسارتى آذنه ده واقع اولمخه بوراسى
ممالك رومدن معدود دكلدر . حالبوكه مصر ليلرك كتابه ده كوريلن مظفر .
يتلى ممالك رومده ديتلرك محلى تعين اولمشن واحمد پاشانك اسارتيه
ابن اياسه نظراً ممالك رومدن معدود اولان قيصريده وقوعه كلش اولديقندن
وان برخم افاده سى شايان رد وجرح كوريله مش وباخصوص ايكنجى
وقعه نك تاريخ حدودى كتابه نك تاريخنه دها قريب بولمى ده بونى
مؤيد بولمىدر .

ملك اشرف ابى النصر سيف الدين قايتباى المحمودى الظاهرى تخميناً
سكسان آلتى ياشنده برپير اولدنىي حالده ۹۰۱ سنه سى ذى القعدة سنك
يكرمى آلتيسنده تختدن فراغته مجبور اولدنىي زماندن مصرك سلطان
سليم خان اول طرفدن فتحى تاريخى اولان ۹۲۲ سنه سنه قدر مصرده
ملوك چرا كه دن بش سلطان جالس سلطنت اولمشلردره بومدت طرفنده
مصرله استانبول آراسته مناسبات اكسك اولماش وحتى ۹۰۶ شوانك
برنده سلطان مصر انتخاب اولنان ملك اشرف ابى النصر قانصوه القورى
ايله سلطان بايزيدخان بيننده ايران حكمدارى شاه اسماعيلك ونديكليبرى
حكومت عثمانيه عليه تحريك ايتك مأموريتيله ونديكه اعزام ايتش
اولدنىي هيئت سفارتك سوريه اوزرندن مرورينه مساعده ايديش اولمى
كبي سبب حرب اوله بيله جك برحادثه دخى ظهور ايتش ايكن بايزيدخان
تطين ايچون سلطان قانصوهك مصر وسوريه ده بولنان ونديك تاجرلرخى
توقيف ايتدirmek تدبيريله برطرف ايدلمشى [۱] .

نہایت سلطان سلیم خان اول مصرک فتحہ عنہم ایدرک ۹۲۲ سنہ سی
 جامدی الاول سنک دردنجی کونی استانبولدن اردو ایله حرکت ایدوب سنہ
 مزبورہ رجینک یکریمی آلتنجی کونی حلبک جهت شمالہ سنہ واقع
 «مرج دابق» نام محلہ وقوع بولان معرکہ مشہورہ مصر اردوسی
 منہزم اولمش و ذاتاپک مسن اولان سلطان قانصوہ غوری یہ تزلزل اصابت
 ایدرک او آرائق وفات ایتمشدی [۱]. بو حربک نتیجہ سی اولہرق اول
 امرہ حکومت مصریہ بہ تابع اولوب حدودی ملاطیہ و دیوریکہ بہ
 قدر کیدن حلبک شمالندہ کی قطعات وسیعہ ضمیمہ ممالک عثمانیہ ایدیلدی .
 سلطان سلیم خان بوندن صکرہ اردوسیہ جنوبہ طوغری حرکت ایدوب
 شبانک یکریمی طقوزنجی کونی شامہ و ذی الحجہ نک آلتنجی کونی قدس
 شریفہ و شہر مذکورک اوننجی کونی غزہ بہ و اون سکرنجی کونی العریشہ
 و یکریمی برنجی کونی قلیہ بہ و یکریمی اوچنجی کونی صالحیہ بہ و یکریمی
 طقوزنجی کونی قاہرہ قربندہ واقع ریدانیہ نام محلہ مواصلت ایله مشدرہ
 قانصوہ غورینک مصردن غیبوتی اٹناسندہ امرادن طومان بای
 مصردہ والی اولہرق قالمش ایدی . سلطان قانصوہک مرج دابق محاربہ سندہ
 وفات ابتدکی خبری کلنجہ مصر لیلر طومان بای ۹۲۲ سنہ سی رمضانک
 اون دردنجی کونی «ملک الاشرف ابی النصر» القابیلہ سلطان مصر
 انتخاب ایتمشلر ایدی کہ ۷۸۴ سنہ سندن بری مصردہ حکومت ایدن
 ملوکچرا کہ نک یکریمی برنجیسی و صوکیدر . اشته سلطان طومان بای
 بالادہ مذکور ریدانیہ موقفندہ عثمانی اردوسیہ قارشیلانوب نتیجہ دہ
 مغلوب و پریشان اولمش فقط ینہ بر مقدار عسکر طویلا یہرق قاہرہ نک
 ایچندہ و اطرافندہ عثمانی اردوسنہ ۷ ربیع الاول ۹۲۳ تاریخنہ قدر مقاومت
 ایتمش ایسہدہ یوم مذکورہ طومان بایک اخذ و کرفت و سنہ مزبورہ

[۱] سلطان قانصوہ غورینک صورت و فائندہ دائرہ برچوق روایتلر و ارایسہدہ
 اصحی بواولہ کرکدر .

هرسك اوغلي احمد پاشانك اسارتنه دائر قاهرده برکتابه ۲۷۷

ربيع الاولنك يكرمي برنجي كوني قاهرده واقع باب زويله ده صلب اولنسي اوزرينه تكميل خطه مصريه دخي صورت قطعيه ده فتح و تسخير ايديشدر .

سلطان سليم خان ۹۲۲ سنه سي جادي الاولينك دردنده استانبولدن حرکتله سنه مذكوره ذي الحجه سنك يكرمي طقوزنجي كوني قاهرده اردو ايله مواصلت ايتش اولسنه نظراً اشبو مصر سفری ایام حرب و استراحت دخي داخل اولدینی حالده یدی آبی و یكرمی بش كونده و بالکنز مراحل اعتباریله بوز درت كونده اجرا و سفرك اك كوچ قسمی اولان قدسدن قاهرده اولان مسافده بالکنز يكرمی اوج كونده قطع اولنمش اولدیندن و بوقدر آز بر زمان طرفنده تكمیل آدنه و ذوالقدریه و حلب و لایتریه و برالشام و ارض فلسطین و خطه مصريه تسخير ایدلدیکی کبی شریف مکة مکرمة نك دخي عرض انقياد ايله مسی و خلافت اسلامیه نك خاندان آل عثمانه انتقالی هب بومدت قبله طرفنده حصول بولسیله فتوحات مذكوره تاریخ عالمه اك مهم و اك معظم وقایعدن بری اولمق اوزره مقید بولمشدر [۱] .

[۱] مصر سفری مناظر و مراحل حقنده مراجعت، فریدون بك ، منشآت السلاطین ، ج ۱ ، ص ۳۹۸ الخ . — ینه اوراده حیدر چلبی روزنامه سی ، ص ۴۰۶ الخ . — جلال زاده قوجه نشانی مصطفی چلبی ، غزوات سلطان سلیم اول ، موزه هایون کتبخانه سنده مؤلفك مخدومی دفتر دار محمود چلبی خطیله محرر ۳۶۲ نومرولو آل یازیسی نسخه .

هرسك اوغلي احمد پاشانك ترجمه حالي

بوسنه قطعہ سنك ۸۶۷ سنہ سنده وقوع بولان فتحی متعاقباً [۱] فاتح سلطان محمد خان وزیر اعظم محمود پاشای ہرسك قطعہ سنك دخی فتحہ کوندرمشدی . عثمانی تاریخچرینك بیانانہ نظرآ محمود پاشانك اول حوالی بی تسخیرہ مباشرتندہ ہرسك حاکمی مملکتك اك کزیدہ قلعہ لرینك آلدیفنی کورونجہ پادشاهہ عرض مطاوعتدہ مضطر قالہرق مملکتك برقسی کنڈینہہ برافلمق رجاسیلہ صغیر اوغلی برطاقم ہدایا ایلہ برابر در دولتہ ارسال ایلمہ شدی [۲] . اشته « ہرسك اوغلی » نامیلہ تاریخ عثمانیدہ بالآخرہ مشہور اولان وزیر بوجوجقدر [۳] .

اوروپا مورخچری بوبادہ دہا زیادہ تفصیلات ویرییورلر . آنلرک مضبوطاتہ کورہ ہرسك (یاخود ہرسہ غوین) [۴] قطعہ سی اولجہ

[۱] بوسنہ نك صوك قرالی اسپر دوشوب شیخ علی بسطامی نك ویردیکی رفتوا اوزرینہ وکندی آلیلہ قتل اولمشدر (تاج التوارخ ، جلد ۱ ، ص ۴۹۶) .
— قرالک اسسی استیبیان طوماشوویچ اولدینی وقتوا « المؤمن لایبلغ من جہر مرتین » متیلہ عمرر پولندینی شو آردہ مندرجدر : Wissenschaftliche Mittheilungen aus Bosnien und der Hercegovina (ویانہ ۱۸۹۳) جلد ۱ ، ص ۴۹۴

[۲] تاج التوارخ ، جلد ۱ ، ص ۴۹۷

[۳] اولیا چلی سیاحتنامہ سنده (مطبوع) ج ۳ ، ص ۴ ، ۸۶۱ دہ فاتح ہرسك قرالک تختکای اولان بولاغای قلعہ سنی محاصرہ ایڈوب عسرت چکرکن ایچرودن قرالک اوغلی کند ایلہ طشرہ اینوب حضور فاتحہ اسلام ایلہ مشرف اولدیفنی و مذکور قلعہ نك ہرسك قرال زادہ سی احمد بکہ سنجاق طریق اوزرہ احسان ایڈیلدیکنی و احمد بک اورالردہ باباسندن قلان سائر یتش آلتی پارچہ قلعہ لریدہ فتح ایتمہ سیلہ عہدہ سنہ بوسنہ ایالتی احسان ایڈیلہ رک وزیر عالیشان اولدیفنی افادہ ایڈییور .

[۴] ہرسك ، دوقہ دیمکدر ، ہرسہ غوین ، دوقہ لک .

خرواستان قرالغنه عائد ايكن ۱۳۲۶ سنه ميلاديه سنده (۷۲۶ هجري) بوسنيه ربط ايديلدكن صكره ايمپراطور اوچنجي فرمه دريق (۱۴۴۰ — ۱۴۹۳ ميلادى) طرفندن هرسكده « سانتاسابا » دوقه لنى ناميله مستقل برحكومت تاسيس ايديلهرك بوراسى تيمار اوله رق قوصاق عائله سنه ويريلشدى . صوكنجى سانتا سابا ياخود هرسه غووين دوقه سى اولان استفان قوصارچيك اوج اوغلى اولوب الك كوچوكنى رهن اوله رق فاتح حصر تارينه كوندرمش ايدى . ديكر لرى ايسه بابا ريله دائما مناقشاده بولنيورلردى . هرسك عثمانيلر طرفندن اشغالندن صكره بابا لرى وفات ايدنجه [۱] بيوك اوغلى اولان ولاديسلاسه يوقارى هرسك وايكنجيسى اولان ولاتقوبه ده آشاني هرسك احسان اولنمش ايدى . فقط چوق كچمه دن ولاديسلاس مجارستانه فرار ايتدى ، ولاتقو ايسه كنديسنه ويريلن براقچ قلعه يى محافظه دن عاجز اولديقتن هرسك بوقسلىرى دخى اشغال ايديلهرك « هرسك سنجاني » ناميله ممالك عثمانيه به الحاق ايدلمشدى [۲] . استابوله كيدن كوچك اوغلى

[۱] قوصارچ ۸۷۱ ده وفات ايتمشدركه ارناودلق بيكى اولان مشهور اسكندر بكك وقوع وفاتى دخى عيني سنه ده در (هامر ، جلد ۳ ، ص ۱۲۸) . [۲] ده زوبرى وباشله (فرانزجه) تراجم حال وتاريخ لفاقى (هرسه غووين كله سنده) . — هامر اسپاندوجينو به عطفاً ، جلد ۳ ، ص ۱۲۹ . — ينه اوراده ، جلد ۴ ، ص ۵۳ ، هرسك اوغلى ، هرسه غووين دوقه سى اولريقك برادر بدر دييور . — ينه اوراده ، ص ۳۴۶ « هرسك اوغلى احمد پاشا ، سابا دوقه سى قوصارچيك اوغلى اولوب نصف عصر مدت دولت عثمانيه به خدمات مهمه ده بولندى » . — ينه اوراده ، ص ۳۹۳ ، نوط ۳۱ ، ونديك باليوسى آندريا غريتى مملكتنه عودتنده حكومتته ويرديكى كانون اول ۱۵۰۲ تاريخلى راپورنده احمد پاشا ايچون قاستل نوئوو دوقه سى استفانوك اوغليدر ديديكى قيد ايتمشدر . — چينق آيزه ن ، اوروپاده دولت عثمانيه تاريخى (آلمانجه) ، جلد ۲ ، ص ۴۴۶ ، هرسك صوك حكمدارينك اسنى استفان قوصورچ اوله رق يازييور . — بالاده ۲۷۸ نجى محيفه نك ۱ نجى نوطنده اسى محرر اولان بوسنه وهرسكه دائر نشر ياتك ايكنجى جلدنده (ص ۳۳۲) هرسك اياالتنك صوك زمانه وهرسك اوغلى عائله سنه دائر اسپاندوجينو نك

مقر سلطنتند. قاهره شرف اسلام ایله مشرف اولمش و « احمد » نامیله توسیم ایدلمشدر. مشارالیه خواص خدام پادشاهی سلکنه آنه رقی اندرون همایونده تربیه و تحصیلنه اعتنا ایدیلش وطریقته قطع مراتب ایدوب کندیسنده کوریلن درجه درایت و لیاقته مبنی بر عاطفت مخصوصه اولقی اوزره وارث سلطنت اولان سلطان بایزید خانہ داماد ایدیلشدر [۱].

احمد پاشانک بدایت مأموریتنه دار معلوما تمزیوق ایسه ده ده فاتیح سلطان محمد خان زماننده بیله اولدقجه صاحب نفوذ بذات بولندینی شوندن آکلاشیلور که ۸۸۳ ده اسکندریه یعنی اشقودره سفری ائناسنده صعب‌المرور بر محله خاقان مشارالیه باینده بولناتله خطاباً : « بر مهمساز وزیرم بوقدر که بر اثر ندن مأخوذ قترات بولنوب تاریخ عثمانی ایچون اهمیتنه مبنی علی طریق الاختصار بالترجمه بورایه درج اولندی :

« اما سلطان محمد بوسنه دوقه لفتنک فتحه نیت ایتشدی . بورانک حاکمی بر « سانسابا » دوقه سی ایدی که عوام بیننده هرچه غو (هرسک) دیرلردی . بونک اوج اوغلی واردی . اک بیوک لادیسلاو اصیل برعائله به منسوب اولان آتنا قانتاقوزن ایله ازدواج ایتمش ایدی . غایت سن اولان پدری غیر مشروع بر صورتده عادی برقادی سراینه آلدیفندن بو حالدن مضطرب اولان اوغلی باباسنه اختطاراتده بولمش ایسه ده نمره سز قالدیفندن قصه نیک بعض اعیانیله بالاتفاق دوقه یی مملکتدن طرد ایتله لری اوزرینه اختیار دوقه سلطان محمد جانبته بر ایلیچی کوندره رک امداد استدی و کوچک اوغلی ده رهن اوله رقی ارسال ایتدی . بو اوغلی بالآخره اوراده اسلام اولشدر . سلطان محمد هرسک قطعه سنه داخل اولدینی وقت اختیار دوقه وفات ایتمش ایدی . اکبر اولادی اولان لادیسلاو ایسه اورادن فرار ایدرک زوجہ سی و چو جقزلیله برابر اولا وندیکه کلدی و بورادن مجارستانه کیدوب اوراده وفات ایتشدر . سلطان محمد هرسک قطعه مبنی تمامیله اشغال ایتدکنسکره دیگر اوغله (یعنی اورتانجه سنه) مدار تعیش اولقی اوزره یالکز (ولاخو) و (قاستل نوئوو) نامنده بربری بر اقدی . مومی الیه ده سلطان محمدک تابعیتی قبول ایدرک هر سنه و برکوسنی تقدیم ایدردی .

[۱] تاج التواریخ ، ج ۲ ، ص ۲۱۹ . — عالی کنه الاخبارده (موزه هایون کتبخانه سنده آل یازیلی نسخه ، نومرو ۳۶۱ ، ص ۶۳۱) پدرلری محمد خانک وصیتی اوزرینه بایزید خان حین جلوسنده کندیسنه داماد ایدندی دییور .

بوخدمتی ادا ایدوب بزبومتاعی چکمیہ ایدک یابوندن اسهل طریق بولیدی که آندن کیده ایدک « دیمسی اوزرینه میرعلم اولان هرسك اوغلی » اکر کدک احمد پاشا قولکوز رکاب هایونده اولسه ایدی بوزحتر چکلمزدی « جوانی ویرمه سیله استانبولده حبسده بولنان کدک احمد پاشانك اطلاقی ضمنده ایرتسی کونی امرنامه صادر اولمشدر [۱] .

فاتح حضر تلیرتیک حین ارتحالنده یعنی ۸۸۶ سنه سنده صاحب ترجمه نك مأموریتی حقدنه مورخلر اختلاف ایدیورلر . کنه الاخبارده وحدیقه الوززاده (ص ۱۶) و ناریح عطاده (ج ۲، ص ۱۱) اوهنکامده آناتولی بکلر بکیمی بولندینی و تاج التواریحده ایسه آنجق ۸۸۹ ده سنان پاشانك یرینه بومأموریته تعیین اولندینی محرردر .

سلطان بایزید خانك جلوسنی متعاقب، سنه ۸۸۷ ده شهزاده سلطان جم مصردن آناتولی په عودت ایدوب قرمان اوغلی قاسم بکله برلشهرک طاش ایلنه تمحصن ایتدیکی شیوع بولنجه حوالی مذکورہی تفسخیر و سلطان جم معلوم اولدینی اوزره ردوسه عزیمت وقاسم بکده پادشاهه عرض اطاعت ایلمشدر [۲] .

سنه ۸۹۱ ده آچیلان مصر سفرنده احمد پاشا اردوی هایونه سردار نصب اولندی . هر نه قدر اثنای حربده فوق العاده شجاعت کوستردی ایسه ده رفقاسنك اخاتیله آدنه جوارنده منہزم و کندیمی مجروح اولدینی حالده مصر قوماندانی اتابك ازبک سنه مزبورده صفرنده اسیر اولهرق

[۱] تاج التواریح ، ج ۱ ، ص ۵۶۶ . — منجم باشی ، صحایف الاخبار ، ج ۲ ، ص ۴۰۶ . — عالی کنه الاخبار ، بالاده مذکور نسخه ده ، ص ۴۳۹ ، بوقعه یی حکایه دن صکره شونی علاوه ایدیور : « هرسك اوغلی احمد پاشا که اول تاریحده میر علمك منصبی ایله علم کبی انکشت نما ایدی و احیاناً بعض مغفول و موجه کلمات القاسنده نوعاً مرخص و بی پروا ایدی الخ » .

[۲] تاج التواریح ، ج ۲ ، ص ۲۲ . — منجم باشی ، صحایف ، ج ۳ ، ص ۴۰۷

قاہرہ بہ سوق اولندی [۱] .

احمد پاشا مصر دن ۸۹۲ سنہ سی محرمنہ اطلاق اولندیقتن مدت اسارتی تخمیناً برسہ دوام ایتمش اولیور [۲] . بومدت ظرفندہ یرینہ قیودان دریا سان پاشا آناتولی بکتر بکیسی تعیین اولنش فقط احد پاشانک استانبولہ عودتندہ بومأموریت تکرار کندینہ ویریلشدر .

سنہ ۸۹۳ دە حدوث ایدن دیگر مصر سفرندہ خادم علی پاشا سردار نصب اولنش ایدی . بومناسبتلہ پاشای مشارالہہ ساحلدن معاونت ایچون ہرسک اوغلی احمد پاشا قیودان دریا تعیین اولنہرق جسم بردونما ایلہ اسکندرون کورفزیئہ کوندریلوب بقراض طانغی اوکندہ مصر لشکریئک مرورینہ انتظار ایتمکدہ ایکن بردن برہ ظہور ایدن فورطنہدہ دونماسی شکست وپریشان اولمش ایسہدہ پاشانک تدبیری سایہسندہ قورتیلان عسکر قرہ بہ چیقہرق مصر لیلرہ حلبہ رجعتری اثناسندہ کلی تلفات ویردیرمشدی . احمد پاشانک بومحاربہدن صکرہ نہ طریقہ استانبولہ عودت ایلدیکی معلوم دکلسہدہ کندینسی ۸۹۵ دەینہ آناتولی بکتر بکیسی اولہرق وسنہ مزبورہدہ ظہور یافتہ اولان آلتنجی مصر سفرندہ بتکرار اردوی عثمانیک باشندہ بولیورز [۳] . عثمانلی مورخلرینک افادانہ کورہ قرہ حصار صاحب طریقہ قبصریہ اوزرینہ طوغری بوریتمکدہ اولان عثمانلی اردوسنک

[۱] بالادہ تفصیلاتی مندرجدر . — عالی ، بالادہ مذکور نسخہدہ ، ص ۵۴۱ « درمند احمد پاشا بالذات مباشر جدال اولدی مردانہ لک لوازمندہ دقیقه فوت ایتمدی » . — کلشن معارف دہ ایسہ (ج ۱ ، ص ۵۳۰) احمد پاشانک دولت واجلالہ مغروریتی بو انہزامہ سبب اولشدر دیہرک مسئولیت پاشایہ یوکلتمک استنبور .

[۲] ابن ایاس ، جلد ۲ ، ص ۲۴۲

[۳] صراحت ، بالادہ آلتنجی مصر سفری . — محمد شکری ، مصور اسفار بحریہ عثمانیہ ، ج ۱ ، ص ۳۲۵ ، مأخذنی خبر ویرمہرک بعدالحاربہ دونما درسمادہ عودت ایتمشدر دیورسہدہ دونمانک پریشان اولدیغنی بالجلہ مورخلر یازدقنرندن بلکہ کیلردن برقاچی عودت ایدہ بیلشدر .

صچانلی یا ووه نام محله و رودنده قیصریه بی محاصره ایدن مصر لیلر محاصره دن فراغته اورادن چکد کیرندن احمد پاشاده دها ایلری حرکتی حاجت کورمه مشدی [۱]. حالبوکه مورخ ابن ایاس بالمکس قیصریه جوارنده ایکی اردو بینده بر محاربه وقوع بولوب احمد پاشانك مغلوب و مصر سرداری ازبک طرفندن ایکنجی دفعه اوله رق اسیر و ۸۹۶ سنه سی محرمنک برنده مصره سوق ایدیلدیکنی و آنجق سلطان بایزید خان ایله سلطان قایتبای بیننده عقدا و ننان مصالحه دن صکره سنه مزبوره رجبنده استانبوله اعاده قلندیغنی یازمشدر [۲]. احمد پاشانك بودفعه کی اسارتیده یدی آیدن زیاده دوام ایتمشدر .

۸۹۶ دن ۹۰۲ سنه سنه قدر کچن زمان ایچون صاحب ترجمه حقنده بر معلوماته دسترس اوله مدق . حالبوکه ۹۰۲ ده صدراعظم داود پاشانك تقاعدلکی اجرا قلندیقندن یرینه هرسك اوغلی احمد پاشا تعیین اولنوب ۹۰۳ سنه قدر مند صدارتده قالدینی زانطه آطه سنك و یرکوسنی تقدیم و باب عالی ایله موجود اولان بعض مسائل معلقه بی حل و تسویه و معاهده بی تجدید ایتمک اوزره استانبوله کلن و ندیک سفیری آندریا زانخاننك حضور پادشاهی به قبولی تاریخی اولان ۱۴۹۸ (هجری ۹۰۳) سنه سنده هرسك اوغلی صدراعظم اوله رق حاضر بولنیوردی دیمه سندن دخی آکلاشیلور [۳]. فقط پاشای مشارالیه سنه مزبوره ایچنده عزل ایدیله رک یرینه خلیل پاشا زاده ابراهیم پاشا وزیر اعظم اولمشدر [۴].

سنه ۹۰۴ ده احمد پاشا یونانستانك قورینت کورفرزنده واقع اینه -

[۱] بالکر کاتب چلبی تقویم التواریخده، ص ۱۱۱ (ابراهیم متفرقه طبعی ۱۱۴۸) ۸۹۵ سنه سی وقوعاتنده « استیلاء چراکه و علاءالدوله برقیصریه و هرقلیه » دیبورکه بوندن قیصریه بی مصر لیلرک آلدنلری آکلاشیلور .
 [۲] تفصیلاتی بالاده مندرجدر .
 [۳] و ندیک قیودات رسمیه سنه عطفاً هامر ، ج ۴ ، ص ۵۳
 [۴] حدیقه الوزراء .

بخنی (پانتو) محاربہ سنہ قوۂ امدادیہ اولہرق آناطولی عسکریلہ قرہ دن اعزاز اولنوب [۱] فوق العادہ برسرعتلہ متونہ واصل اولہرق الوہوش [۲] ادہ دونمایہ بینش وبراہرچہ اینہ بخنی خلیجنہ کیتمشدر . وندیکلیرک آلیندہ بولتان مذکور قلعہ نک ۹۰۵ سنہ سی محرمنہ میسر اولان فتحندن صکرہ احمد پاشا کیدن چقبوب حضور پادشاہیدہ مظہر التفات اولمشدر . عالی افندی « اینہ بخنی فتحندہ خود اصلہ سردار نصرت بار اول وزیر مشیرایدوکی حدتحقیقہ واصل اولدی » دیور [۳] . دونما قیشلامق اوزرہ آطلردہ قالدیفندن احمد پاشادہ اردوسیلہ عودت ایلہ مشدر [۴] .

دکزلرہ مالک اولق ایستہین وندیکلیر ایچون قلعہ مذکورہ ایلہ متون وقورون قلعہ لرینک آلرندن آلمسی اونلرہ برضرہ عظیمہ تشکیل ایتدیکندن اخذ انتقام ضمنندہ آناطولی ساحلندہ کی آطلہری ازخاجہ تصدی ایلیوب کندیلرینہ یاردیمچی اولہرق کلن فرانسز دونمادیہ ۹۰۷ سنہ سندہ مدلولو قلعہ سی محاصرہ ایتمش ایدی . بوہنکامدہ شہزادہ قورقود مغنیسا کئی بولندیفندن مدلولوہ قریبی حسیلہ جزیرہ مذکورہ بہ آبازمند اسکھ سندن عسکر سوق ایتمش ایسہدہ کافی کوریلہ مدیکندن وزیر ہرسک اوغلی احمد پاشا سنہ من بورہ نک جمادی الاولیسنہ دونما ایلہ عزیمت ومدلولو صولرینہ ورود ایتمسی اوزرینہ فرانسزلر محاصرہ یی ترک ایدرک قاچشدردر . احمد پاشادہ آلدینی امر اوزرینہ دونما ایلہ

[۱] حدیقۃ الوزراء قبودان دریا اولہرق کوندریلدی دیورسہدہ اوزمان داود پاشانک قبودان دریا بولندیفی تاریخل یازیور . — تاج التواریخ ، ج ۲ ، ص ۹۲ « اول ایامدہ وزیر اولان » دیور . — کاتب چلبی ، تحفۃ الکبار ، (متفرقہ طبعی) ، ورق ۹۰۹ . — محمدشکری ، مصوراسفار بحریۃ عثمانیہ ، ج ۱ ، ص ۳۳۰

[۲] غلط اولوب طوغریسی قلوبیج (قلوبیجہ) در ، حاضر ، ج ۴ ، ص ۵۵

[۳] کتبہ الاخبار ، بالادہ مذکور نسخہدہ ، ص ۶۲۱ . — تاج التواریخ ،

استانبوله عودت ايله مشدر [۱] .

ونديك و مجارستانله وقوع بولمقده اولان محارباتك پك اوزون مدت دوامندن طولايي محاصره آرتق نهايت و پريلسي دولتجه آرزو ايديله يكنندن مجارستانله بر معاهده عقدينه بولونيا ايلچيسى توسط ايديله يكي كبي و نديك ايله مذاكره يده صاحب ترجمه احمد پاشا مامور اولوب تنظيم اولنان معاهده نامه ۱۵۰۲ سنهسى كانون اولنك اون دردمنجي كوني (۱۳ جمادى الاخره ۹۰۸) امضالمنشدر . عين سنه ظرفنده مجارستانله يدى سنه لك بر تار كه عقد ايديلوب قرال لاديسلاس مقاوله نامه احكامنه صادق قاله جفته دائر ۱۵۰۳ سنهسى آغستوسنك يكرمنجى كوني (۲۵ صفر ۹۰۹) بودين ده رسماً يمين ايديله يكي كبي استانبوله ده دولت عثمانيه نامه هرسك اوغلى احمد پاشا مصحف شريفه آلىنى باصمشدر [۲] .

سنه مزبورده على پاشانك وقوع بولان انفصالى اوزرينه احمد پاشا كرك بالاده مذكور مكالماتده كوريلن موفقيته كرك خدمات سابقه سنه مبنى ايكنجى دفعه اوله رق مسند صدارتله تلطيف اولمنشدر . آنجق ديار رومده باش كوسترن قحط و غلا و اوج سنه متمايداً دوام ايلن طاعون

[۱] تاج التواريخ ، ج ۲ ص ۱۰۹ ، سهواً ۸۷۷ سنهسى قيدانمشدر . (مراجعت ، عاشق پاشا زاده ، ص ۲۶۲ ، نوط ۱) . — غلطه حريقى ۹۰۷ جمادى الاولى برنده اولوب او كوني هرسك اوغلى دوغما ايله استانبولدن حركت ايندى (تاج التواريخ ، ج ۲ ، ص ۱۱۱) . — منجم باشى ، صحايف ، جلد ۳ ، ص ۴۲۸ ، كذلك ۹۰۷ سنهسى . حالبوكه مدلولو محاصره سنى صولاق زاده (ص ۳۱۳) ۹۰۶ ربيع الاولنده كوسترييور . — هاسرتشيرين اول ۱۵۰۰ يازييور كه ۹۰۶ ديمكدر . — كاتب چلبى ، محفة الكبار (متفرقه طبيى ، ورق ۱۰) ، احمد پاشانك بومدلولو سفرنده سردار اولديغنى سويله يوب بومناسبتله قبودانلى بش سنه دوام اينديكنى علاوه ايدبييور .

[۲] مراجعت ايله بيله يكمز عثمانلى تاريخلرينك هيچ برنده بو خصوصه برقيده تصادف ايله مدك . بالاده ك تفصيلات و نديك قيودات رسيه سنه عطفاً هاسرك دولت عثمانيه تاريخنده مندرجدر (فرانسزجه سى ، جلد ۴ ، صحيفه ۷۳ - ۷۶) .

ودکنز لردہ حرامیلرک ظہوری کبی امورملکیہ دہ پیدا اولان احوال دن طولایبی
هرسک اوغلی ۹۱۲ سنہ سی ربیع الاخرک اون سکزندہ انفصال ایدرک
یرینہ مورہ حاکی اولان صدر سابق خادم علی پاشا تمین اولنمشدر [۱] .
بودفہ دخی احمد پاشایہ قیودان دریالق تفویض اولنمشدر [۲] .

صدراعظم خادم علی پاشانک ۹۱۷ سنہ سی ربیع الاخرندہ شاه قوی
(یاخود شیطان قوی) وقہ سندنہ شہیددوشمہ سیلہ هرسک اوغلی احمد پاشا
اوجنچی دفعہ اولہرق مسند صدارتہ کچیور . بو آرائق یازید خانک
اوغلری آراسندہ وراثت سلطنت مسئلہ سی شدتہ حکم فرما اولدیقندن
صاحب ترجمہ نک صدارتہ تمینتی متعاقب احوال مملکت حقندہ مذاکرہ
ایدیلک ایچون عقد اولنان دیوان عالیدہ ارکان دولتک اکثری رأی
پادشاهی موجبنجہ بلا تأخر شہزادہ سلطان احمدی اجلاس ایتمکی تصویب
ایتدکری خالدہ هرسک اوغلی احمد پاشا مورخینک افادہ سنہ نظرآ افکار
پادشاهی یہ موافق حرکت ایتمک ایستہ مش ایسہ دہ کندی استقلالنی محافظتہ
پادشاهی فراغت سلطنتدن منع ایتمکی مرجع کورہ رک خواجہ سعدالدینک
دیدیکی کبی پاشا تبدیل ملکہ متعلق اولان تداییری ابطالہ سعی
اولوب بونی موجه کوردی کہ سلطان سلیم خانہ سنجاقلری اولان
سمندریہ کیتمک تکلیف اولنہ و سلطان احمد آمانیہ دہ قرار ایتمز ایسہ
قرامان ولایتی ویرہ لر ، طرزندہ افاداندہ بولنمشدر [۳] . بونک اوزرینہ

[۱] تاج التواریخ ، جلد ۲ ، ص ۱۳۰ . — حدیقة الوزرا .

[۲] حدیقة الوزرا . — شہزادہ قورقودک تخمیناً ۹۱۴ سنہ سنہ مصادف
اولان مصرہ عنیمتک اسبابندن بریدہ تکه سنجاغی تجارلرینک صدر اعظملرک
خاصلری داخلندہ بولندیقنی ایلری سورہ رک صدر اعظم خادم علی پاشا طرفندن
ضبط ایدیلسی کیفیتی اولدیقنی تاریخلر یازیبورلر (عالی ، کنہ الاخبار ، بالادہ
مذکور نسخہ دہ ص ۵۸۸) . حالبوکہ اوتاریخندہ استانبولدہ بولنان وندیک بالیوسنک
مضبوطاتنہ عطفآ بونک خادم علی پاشا اولیوب هرسک اوغلی احمد پاشا اولدیقنی
هامر قید ایتمشدر (جلد ۴ ، ص ۹۶ ، نوط ۱) .

[۳] تاج التواریخ ، ج ۲ ، ص ۱۸۳

سلطان یازید خان ادرنه دن استانیوله نقلله بومسئله حقتده تکرار عقد ایدیلن انجمن مذاکره ده هرسك اوغلی بودغه دخی پادشاهك ترك سلطنت ایتهمسی فکرنده اولدیغی منجم باشیك صحایف الاخبارده (ج ۳، ص ۴۳۹) یازدیغی کبی «عسکر سلطان سلیمه مائلردر . سلطان احمدی اجلاس ایتکزه رضا ویرمزله وهم سلیم خانك دخی برفته عظیمه احداث ایده جکی امرمقرردر معقول اولان بودرکه بومصلحتی تأخیر ایدوب ابتدا سلیم خانی هرته طریق ایله اولورسه ارضا و تطیب و عسکری سلطان احمد جاقبه اماله ایدوب آندن صکره فراغت بیوره سز ، افاده سیله اظهار ایله مشدر .

حالبوکه سلطان یازیدخانك شهزاده سلطان احمدی ولی عهد ایتکده کی اصراری نتیجه سنده یکچیری آیقلا نه رق هرسك اوغلك وسائر بمض رجالك خانلری باصوب یغما و غنلری طلب ایلدیله . احمد پاشا کوچ حال ایله جاتی قورتاردی . سلطان یازید خان اثر ضعف اوله رق ارباب طفیانه جواب رد ویره میوب مسئولری قبول ایلدیکندن بنه سنه مزبورده جهادی الآخره سنك اوائلنده پاشای مشارالیه صدارتن انفصال ایلشدر [۱] . بودغه برینه قوجه مصطفی پاشا صدر اعظم اولشدر [۲] .

سلطان سلیم خان اولك تاریخ جلوسی اولان ۹۱۸ سنه سی صفرینك سکزنده باجمله وکلا وارگان دولتک برلی برنده ابقا اولندقلری مورخلر یازیبورلر . مع مافیله آز برمدت صکره قوجه مصطفی پاشا اعدام ایدیلرله رك برینه دردنچی دفعه اوله رق هرسك اوغلی احمد پاشا وزیر اعظم اولمش وختی ۹۲۰ سنه سی رجبینك ایکنجی کونی وقوع بولان چالدران محاربه سنده ده حاضر بولمشدر . [۲]

[۱] عالی ، کنه الاخبارده تاریخ عزلی اوله رق شهر مذ کوری قید ایدیبور .

[۲] حدیقه الوزراء .

[۳] چالدران محاربه سنده هرسك اوغلك اخذ ایلدیکی موقع پادشاهك اطرافنده ایدی ، تاج التوارخ ، ج ۲ ، ص ۲۶۳ . — عالی ، کنه الاخبار ، بالاده مذکور نسخه ده ، ص ۷۰۹

تبریزك فتحی متعاقب آماسیہ عودت پادشاهی اثنا سنده کینی منزلندن
 صکرہ سنہ مزبورہ رمضانك طقوزنده طایب شیخی نام محله موصلت
 ایدیلدکده اهالی عسکرک ینما کر لکنندن شکایت ایتمکله سلیم خان وزرانک
 اہمالری وبلکہ عسکر ایله اتفاقری بولندیقنه ذاہب اولدیقندن وزیر اعظم
 احمد پاشانک چادری باشنه ییقلدنصکرہ عزل ایدیلشدرا [۱] .

یرینہ خادم سنان پاشانک تمین اولندیقنی علی الموم تاریخلرمز
 یازیورلر ایسده حیدر چلبی نك رساله سنده برمدت قلیله ایچون دو قہ کین
 احمد پاشانک وزیر اعظم اولدینی و بونک اعدامندن صکرہ مسند صدارت
 ۲۹ رجب ۹۲۱ دە ینہ ہرسک اوغلنہ توجیہ قلندیقنی فقط معلولیتہ
 منی آنجق بر چوق بیان معذرتدن صکرہ و پادشاہک اصراری اوزرینہ
 نہایت قبول ایدرک ۱۲ شعبان ۹۲۱ دە ادرنہ یہ کلوب مقامہ اوطوردینی
 محرردرا [۲] . پاشا کرک تمارض ایتمش اولسون کرک حقیقہ مضطرب
 بولسون برخیلی زمان دیوانلرہ اثبات وجود ایتمشدر .

ہرسک اوغلنک بوشنجی صدارتہ دائر تاریخلرک ہیچ برندہ
 برسوز بولمیب یالکز وندیکی جوستینیانی نك ۲۶ آغستوس ۱۵۱۵

[۱] تاج التواریخ ، ج ۲ ، ص ۲۸۵ . — صلاقی زاده ، ص ۳۷۳ ، عین
 سیدن طولایی دو قہ کین احمد پاشا عزل اولمشدر .

۹۲۰ دن ۹۲۶ سنہ قدر اولان وقوعاتی تفصیلاً ضبط ایدوب روزنامہ
 شکلندہ فریدون بک منشآتندہ جلد ۱ ، ص ۴۰۶ ، مندرج بولنان دیوان گنجی
 حیدر چلبی نك رساله سنده صاحب ترجمہ دائر تاریخلرہ مندرج اولیان برچوق
 معلومات موجوددر . ازجلہ ہرسک اوغلنک عزل اولدینی محک شیخ احمد
 زاویہ سی اولدینی و ۹۲۰ ذی القعدہ سنده دو قہ کین احمد پاشانک صدراعظم
 نصب اولہرق ۹۲۱ محرمنک اون سکزندہ سلطان سلیم خان دو قہ کینی کندی
 ایله و برخنچر ایله اوردقدن صکرہ باشی کسبردیکی قید ایدیورکہ دو قہ کینک
 مسند صدارت احراز ایلدیکنی ہیچ بر پردہ کورمدک .

[۲] حیدر چلبی ، بالادہ مذکور محلہ ، احمد پاشانک ادرنہ یہ اوغللریلہ
 برابر کلدیکنی سویلیور .

(۱۵ رجب ۹۲۱) تاريخى برابورينه عطفاً هامر سلطان بايزيدخانك سنان پاشايه غضب ايدرك عزليله رينه هرسك اوغلى صدر اعظم يامق استه مش ايسه ده شيخوخه و معلوليتنه منى قبول ايتديكنى بيان ايدسيور [۱]. ديوان كاتبي اولمق حسييله حيدر چلبى نك مضبوطاتى طوغرى اولسه كر كدر . صاحب ترجمه ۲۳ ربيع الاول ۹۲۲ ده تخميناً سكرز آى دوام ايدن بشنجى صدارتندن عزل اولتيور . بو خصوصه حيدر چلبى غايت عجيب بروقمه خبر و برديكندن بورايه عيناً درج اولدى : « ديوان اولدى خداوندكارك ديار بكر خصوصندن غضبى ترايد اولوب قاضى سكرلرى طلب ايتيوب پاشار واردقده هرسك زاده نك يقاسندن پاشوب چكوب باشه براقچ يومروق اوروب دلبندين بوزوب دخى قيو آغاشنه هرسك زاده ايله پيرى پاشانك اللرى باغلدوب آندن قرق اللى مقدارى بولك خلقيله وقوجى باشى محمد آغا ايله يدى قله به كوندريلوب حبس اولنديلر . هرسك زاده دن مهر يوزوكن آلديروب ايكي سنى دخى عزل ايلدى . »

[۱] هامر، (فرانسجه)، ج ۴، ص ۲۲۱، مذكور راپورك بو خصوصه عايد فقراتى على طريق الاختصار شو مآلده در : « سليم خان ايران سفرندن عودتندن سكره برمدت استانبولده قلوب اركان دولتدن بعضيلرى تبديل و بعضيلرى تجزيه ايتدى و بو آرائق استانبولده بيوك بريالغين ظهور ايدوب بو يانغيندن سكره پادشاه ادرنه به عزيمت ايتشدى (فى الواقع حيدر چلبى دخى ، صفحه ۴۱۶ ، ۱۵ شعبان ۹۲۱ ده غايت بيوك بريالغينى خبر و بريور). بو ائشاده پادشاه صدر اعظم سنان پاشانك بعضى اطوارندن ممنون اولديفندن برينه هرسك اوغلى احمد پاشايى كيرمكى تصور و كنديسنه تكليف ايتش ايسه ده پك اوزون مدت دوام ايدن خدمات دولتدن طولاي غايت يورغون و سننك دخى ايلروله مش و برآزده علت فلج ايله معلول اوله سته بناء قبولده بيان معذرت ايتسى اوزرينه سليم خان بو عدم قبولى سنان پاشانك بعضى اسرارى هرسك اوغله افشا ايتش اوله سندن نشأت ايلديكنه ذاهب اوله رق اول درجه حدت ايله مشدره قليجى ايله سنان پاشانك اوزرينه يورومش و پاشا كوچ حال ايله حضوردن قاچهرق برره اختفا ايتك صورتيله جاتى قورتاره بيلمشدر . فقط سنان پاشانك يرئى طوته جق او اقتدارده برى بولنه مديفندن مظهر عنو اوله رق براقچ سته ده صدر اعظم قالمشدر . »

بونک اوزرینہ سنان پاشا وزیر اعظم نصب اولنوب مذکور پاشا لک عفرینی
استرحام ایتمکله مظهر قبول اولوب « آزادلق حکمی » یازیلہرق قله لر
دزداری کمال آتاپہ کوندریلدیکی ینہ حیدر چلبی نک مضبوطاندندر [۱] .
بووقمہدن صکرہ دخی ہرسک اوغلنک بتون بتون منکوب قالمیوب
سلطان سلیم خان ززندنہ نفوذ واعتبارینی محافظہ ایتمش اولدینی مصرسفری
آچیلمازدن اول حضور پادشاہیدہ عقد اولنان دیوان مشورته رأیندن
استفادہ اولنقی اوزرہ دعوت اولنمش بولنمہ سبلہدہ استدلال اولنور . احمد پاشا نک
دیوان مذکورده اعطا ایلدیکی رأیہ دائر ایکی روایت وارد . بری سلطان
طومان بای زمانندہ مصرده قطعہ مذکورہ نک فتحنی انتاج ایدن صوک
حربہ دائر بر تاریخ یازان ابن زنبک قولی اولوب بوکا نظراً احمد پاشا
سلطان بازید خان عصرندہ مصر لیلہ اسیر اولوب بر دہا مصر طرفہ
قلیج چکبہ جکنہ دائر سلطان قایتبای حضورندہ یمین ایتمکدن صکرہ
آزاد ایلدیکی و کرچہ عثمانی اردوسی قوتلی ایسہدہ بوللر صعب المرور
اولدینقی درمیان ایلہرک ضمناً حربک عدم اجراسی طرفداری اولدینقی
آکلاشم و پیری پاشا دخی بو رأیہ اشتراک ایتمیکندن ہر ایکسی عزل
ایدیلوب فرداسی کون مصر سفری اعلان اولنمشدر [۲] . سہیلی
« تاریخ مصر جدید » دہ بوروایتی عینیلہ ابن زنبلن ترجمہ ایتمشدر [۳] .

[۱] فریدون بک ، منشآت السلاطین ، ج ۱ ، ص ۴۲۵ .

[۲] احمد ابن زنبل المحلی الرمال ، تاریخ السلطان سلیم مع قانصوہ الغوری ،
مصرده طاش باصہ سی (سنہ ۱۲۷۸) ، ص ۱۱ ، « ... ثم ان السلطان سلیم طبع
آمالہ فی اخذ مصر ثم توجه الی ادرنہ ثم استشار مع الوزير الاعظم وهو احمد پاشا بن
ہرسک وبعده بیری پاشا فقال ابن ہرسک للسلطان سلیم نحن تصادنا مع عسکر
مصر فی زمن أبیک وکنت انا باش العسکر وکسرونا اشد کرة وقبضوا علی ودخلت
مصر اسیرا حتی وقتت بین یدی السلطان قایتبای فن علی باطلاق و عنی عنی عنی الله عنہ
وقد حلفت له ان لا اسحب فی القبلة سیفا ابدا وصدقہ علی ذلك بیری پاشا ثم بعد ثلاثة ایام
امر السلطان سلیم بعزل الاثنین ثم سار قسدا عسکر مصر فلما وصل الی مدینة زمملطی اقام
ینتظر الاخبار فلم یأتہ أحد » مؤلفک اسمنی سہیلی ، « تاریخ مصر جدید » دہ ورق ۸ ،
احمد ابن زنبل و ورق ۱۳ دہ ابن سنبل و ہامردہ ابن زنبل دیہ یاد ایدیلور .
[۳] ابراہیم متفرقہ طبی (سنہ ۱۱۴۱) ، ورق ۹

حالبوكه هاهر شكرى نك سليم نامه سندن نقلاً ديوان مشورته هرسك اوغلى احمد پاشا مصره اعلان حرب ايديله سنه شدتله طرفدار بولنديقى چونكه مصرده اسارتى ائناننده سلطان قايتباي ، شايد عثمانليار حرمين محترمينه ياقلاشيرلرله اونلرى محو ايدرم ، سوزلريله تهديد اينديكىني ايشتمش اولدينى علاوه ايلديكىني ونشانجى محمد پاشانكده هرسك اوغلكنك فكرينه اشتراك اينديكىني بيان ايدييور[۱].

بالاده مذكور ايكي روايتدن هانكيسنك طوغرى اولدينى تعين ايديله مزسه ده هرسك اوغلى احمد پاشانك آتیده كوريله چكي وجهله مصر سفرى ائناننده دخى مأموريتده قالدینی نظر دفته آلبرسه فكر پادشاهی به اتباعاً ومصرده ايكي دفعه كچيرديكي اسارتده كورمش اولدينى تحقيرانك انتقامى اخذه وسيله اوله جفتدن حربى تجوزز ايتش اولسى روايتى دها طوغرى اولق اقتضا ايدر .

سلطان سليم خان مصر سفرينه عزيمتده شهزاده سلطان سليمان ادرنه وييرى پشايى استانبول محافظه سنه تعين ايتش ايدي. بونرله برابر هرسك اوغلكنكده بروسه محافظلته تعينى خاقان مشارالیهك بالاده افاده

[۱] هاسر (فرانسجه) ، ج ۴ ، ص ۲۶۲ . — تاريخ عثمانى انجمنى اعضاسندن على اميرى افندى حضرتلرينك كتبخانه لرنده بولنوب مساعده لريله منظوريمز اولان اكي يازيل سليم (ياخود سليبي) نامه شكرى بالآخره جورى چلبى طرفندن تصحيح وترتيب اولنه رق نظم ايديلمشدر. مشورت كردن سلطان سليم باوزرا در عزيمت سفر شرق الخ ، سرلوجهلى فصلده (ورق ۴۵) هرته قدر هرسك اوغلكنك بويله برديوان مشورته دعوت اولندينى مسطور ايسه ده مصر سفرى التزام ايله ديكنه دائر هاسرك بيلد برديكي فقره يي اوراده كوره مدك . على اميرى افندى نسخه سنده هرسك اوغلكنك قائم كنديلرينك مساعده مخصوصه لريله بروسه آتى درج اولندي :

چون بهار اولدى وبلبل چكدى آه	باش چيقردى تيره طبراقدن كياه
باغ وبوستان تازلندى بردخى	نو بهار آوازه لندى بردخى
وردى ابر آثار رحمتدن نشان	كيف يحي الارض كوستردى عيان
ادرنه تختنده برگون شه سليم	آئدى دارا ككي ديوان عظيم

اولدینی وجہلہ پاشاہ اولان درجہ امنیت و اعتمادینہ دلالت ایدر [۱]۔ احمد پاشانک
اشتہ بوسوک مأمورتی اٹنساندہ بروسدہ وفات ایتدیکنی بعض مورخلر
یازیورلر [۲] . حالبوکہ کندینسک سلیم خان قاہرہ دہ ایکن بر مأموریت
ایله مصرہ کلش اولدینی و ۹۲۳ ہجادی الاخرہ سنک طقوزندہ عودتنہ
طرف پادشاہیدن اجازت ویریلدیکنی و رجبک ایکنجی کونی مشارالیهک
ذوالقدر و لایقندہ واقع قزل چول دیمکلہ معروف اولان یایلاقندہ وفات
ایتدیکنی حیدر چلبی روزنامہ سندہ درج ایتدکن صکرہ « اول اجلدن
سرعسکرک قرمان بکلر بکیسی خسرو پاشاہ ویرلدی » دیمہ سندن احمد
پاشانک او آزالق بویلہ بریوک منصبہ بولندینی دخی آکلاشیلور [۳] . مصرہ
سلطان سلیم خان زردینہ و ندیک حکومتی طرفندن اعزاز اولنان سفیرک

دعوت اتدی درکھک پاشالری	بر پرہ جمع ایلدی دانالری
اوج وزیر واریدی شاہک اودم	ابن ہرسک مصطفا احمدلہ ہم
کلدی آنلر ابن ہرسک کلدی	داخل دیوان سلطان اولادی
صوردی بونلاردن آتی شاہ جهان	دیدیکیم کلسون وزیر کاردان
چون وزیر اعظمدر اول بنم	آکا ظاہردر بو رأی روشنم
دیدیلر ارکان دولت خسروا	خستہ در اول آصف فرمان روا
ابن ہرسک بی سر و سامان یا تور	خستہ و بیچارہ بی درمان یا تور
پادشاہ امر اتدیکن اول ناتوان	تا ککلہ تخت زوانیلہ روان
کلدی اول بیچارہ و بی تاب و نحیف	نا توان و خستہ وزار وضعیف
دوردیلر شاہک حضورندہ اودم	دیدیلر امرک ندر ای جم خشم الخ

[۱] تاج التواریخ ، ج ۲ ، ص ۳۲۹ . — عالی ، کنہ الاخبار ، بالادہ

مذکور نسخہ دہ ، ص ۷۴۷ .

[۲] تاج التواریخ و کنہ الاخبار دہ بو بابہ ہیچ بر معلومات یوقدرا . —

حدیقہ الوزراء و تاریخ عطا یالکز بروسدہ وفات ایتدیکنی و سجل عثمانی
۹۲۲ دہ ارتحال ایتدی ، بروسدہ مدفوندر « سوزلری یازیورلر . —
فریدون بک منشآت السلاطین دہ مصر سفرینک منازل و رواحلندہ (ج ۱ ، ۴۰۳)
سلطان سلیم قاہرہ دہ ایکن ۲۶ رجب ۹۲۳ دہ ہرسک اوغلنک وفاتی خبری
ورود ایلدیکی مقیددر .

[۳] فریدون بک ، منشآت السلاطین ، ج ۱ ، ص ۴۳۹

راپورنده [۱] « بعضى امانات ايله رومدن قاهره به گلش اولان هرسك پاشا حلب جوارنده وفات ايندى ، ديمهسى دخى حيدر چلينك مضبوطاتى مؤيد بولنيور .

صاحب ترجمه هرسك اوغلى احمد پاشانك قبرى اذميد كورفرزنده واقع ديل اوزرنده كندى نامه نسبت ايديلن هرسك قريه سنده انشا اينديرمش اولدينى انافس آثار معماريه دن ، فقط مع التأسف بوكون كاملاً خراب بر حالده اولان جامع شريفك حظيره سنده بولنديشه نظراً مشارالیهك نشى محل ارتحالى اولان قزل چولدن نقل اولنه رق بورايه دفن اولمشدر [۲].

هرسك اوغلى احمد پاشانك مرمر قبرينك كتابهسى شويله در [۳]:

[۱] هامر (فرانسجه) ، ج ۴ ص ۳۴۶ و ۴۷۱ ، نوط ۶۷
 [۲] طهرده اوزاق محلرده وفات ايدن رجالدن استانبوله وياخود سائر محلله نقل اولنانلر نادر دكلدره ازجله بوسنه لى ابراهيم پاشا بلفرا دده ۱۰۱۰ ده وفات ايدوب استانبوله نقله شهزاده جامى حرمنده دفن اولندى . سنه ۱۰۲۰ ده ديار بكرده وفات ايدن قوبوجى مراد پاشانك و ۱۰۴۸ ده اورفه جوارنده وفات ايدن بيرام پاشانك جنازه لرى دخى استانبوله نقل اولمشدر .
 [۳] محل مذكورى ۱۳۲۲ سنه سنده زيارت موجود كتابه لرى استساخ ايتش ايدم . جامعك غايت مصنع اولان مرمر منبرى اوزمان ده طور يوردى قپوسنك و محرابك مرمردن اولان اقسام معماريهسى سوكله رك اذميده نقل اولندينى سويلدیلر . هرسك اوغلنك وقفه سنه دائر اوقاف اداره سنده بر قيد موجود اوليوب يالكر جهت توجيىي محتوى اولان دفترك بالاسنده « جامع و عمارت عاصره مرحوم هرسك زاده احمد پاشا در قصبه كشان و ممبر ديل ، عبارهسى كوريله يكتدن پاشانك كشانده دخى خيراتى اولدينى آكلاشليور .
 اوليا چلبى ، مطبوع سياحتنامه ، ج ۳ ، ص ۴ ، عمر حجاج اولان هرسك قريه سنده بيدوز خانه و هرسك اوغلنك عماراتندن يشقه اهالينك انشا ايلديكى بيوجك بر جامع و بر مسجد و بر مدرسه ، بر مکتب ، بر تكيه ، ايكي خان و بر حرام بولندينى وهاسى ثقيل و ستمهسى مؤثر اولدينى وغير مطبوع اولان ۹ نجى جلدده (بشير اغا كتيخانه سنده ، نومرو ۴۵۲ ، ورق ۲ و ۳) اوليا چلبى ۱۰۸۲ عمر منده هرسك قصبه سندن كچديكى يازييور . قريه مذكوره ده الان ستمه شدتله موجود اولديفتدن اهاليسى بر قاچ خانه دن عبارت قالشدر .

لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ

وفا احمد پاشا من شہور رجب فی سنۃ ۹۲۳

خراب جامعک قبوسندہ اسکی کتابہ سی بولنیوب آنک یرندہ تعمیری
حقندہ کی شوکتاہ موضوعدر :

ممبر دلہ ہرسک زادہ احمد پاشانک بنا ایلدیکی جامع شریفک بیک بوز
بیش طقوز سنہ سی ذی الحجہ نک اون اوچنجی کونی حرکت ارضدن
ہدم اولوب متولیبی اولان کانکش اسماعیل آغا ایا ایلدی سنہ ۱۱۸۷

جامعہ یقین ویول اوزرندہ بولنان خراب چشمہ نک کتابہ سی :

مرحوم ہرسک زادہ احمد

پاشا وقتی متولیبی کان کش

اسماعیل آغا مجدداً چشمہ بنا ایلدی

۱۵ ل سنہ ۱۲۰۶

ہرسک اوغلی جامعک جوارندہ بردہ بولرق ۱۳۲۲ دە موزہ ہاپونہ
نقل ایتمیکمز ثلک یازی ایلہ مرمر اوزرینہ محکوک بر کتابہ نک متی بروجہ آتیدر:

شہ صاحب قران سلطان محمد کہ مثلن کرمدی جرخ ایلدی سیر

اڈالی فتح کفسارک دیارن عمارت برلہ مسجد اولدی ہردبر

سلیمان بندہ سینہ امر قلدی کہ بو بنیاد سن قل قلمسون غیر

شو تخمین رسہ سی قلدی گاند بس تمامت اخیر و خ

خدایا اولسون احسانیلہ شاہک اشی تاریخ

اشبو کتابہ نک تاریخ قسی جہتندہ کی کوشہ سی قریق ونقصان اولدیفتدن نہ کبی
بر بنایہ عائد اولدینی وتاریخ حکمی معلوم دکلسہ دد شاعر محترم علی امیری افندی حضر تلرینک
قولنجہ فایح سلطان محمد خان زمانندن قالہ اولسی ملحوظ اولوب اوزمانہ عائد
ترکیہ کتابہ لر ایسہ غایت نادر اولقلہ لسان واملہ نقطۃ نظرندن دخی براہمیت
مخصوصہ بی حاضر در .

ینہ اوجوارندہ ییقین برضارطاشندہ شوکتاہ منظوریمز اولدی : « تاریخ
مرحوم مقتول دقتدار مصطفی پاشا الموروی روحیچون فاتحہ سنہ ۱۰۶۵ »

هرسك اوغلى احمد پاشانك فاتح حضرتلرى طرفسندن ۸۶۷ دە
 هرسك قطه سنك فتح و تسخيرى متعاقب كوچك باشنده ايكن استانبوله
 كلديكنى بالاده يازمش ايدك . سنه مذكوره ده كنديسنك اون باشنده
 بولدينى فرض ايده جك اولورسوق تاريخ وفاتى اولان ۹۲۳ ده سنى آلتمش
 آلتى به واصل اولمش اوليور . ينه بو حساب اوزره حضرت فاتحك وفاتنده
 هرسك اوغلى بكرمى طقوز و بايزيد خانك وفاتنده ده آلتمش بر باشنده
 بولنيوردى . احمد پاشانك تاريخده مضبوط اولان ايلك خدمتى فاتح سلطان
 محمدخان زماننده و ۸۸۳ نه سنده اشقودره سفرنده بولنمى اولوب اوج
 پادشاهه خدمت ايدرك مجموعى سكر سنه به بالغ اولوق اوزره بش كره مسند
 صدارتى و اوج دفعه ده اوله رق اون بش سنه قدرده قبودان دريالىنى [۱]
 احراز ايتمش و الحاصل لاقول قرق سنه لك بر زمانده دولت عثمانيه نك داخلى
 و خارجى باجمله مهام امورنده استخدام اولنمشدر . تقيداننده اولدجه
 حریت كلاميله تميز ايتمش اولان مورخ عالي افندى كنه الاخبارده صبره سى
 كلديكجه صاحب ترجمه حقنده مدح و ستايشده بولندينى كجى ديكر مورخلر
 دخى مشارالیهك اقتدار و شجاعتنى و دور انديشلكنى بيانده يكر باندرلر .
 هر حالده هرسك اوغلى احمد پاشا دولت عثمانيه نك اعظم و زراسندن اولوب
 ترجمهٔ حالى هريرتفصيلاتيله برابر طائمه لايق و سزادر .

خليل ادهم

بو ذالك فجميع بر صورتده هرسك قريه سى جوارنده واقع قرق كچيد طاغلىرى ايچنده
 اعدامنى نهما بر تفصيل يازيور ، ۱۲۸۰ طبعى ، ج ۶ ، ص ۵۳ الح .
 [۱] تاريخ عطا ، ج ۲ ، ص ۱۱ ، اندرون هايوندن مظهر فيض اولنلرك
 دردنجيسى و صدراعظم لرك اون اوچنجيسى هرسك زاده احمد پاشادر . — محمد
 شكرى ، مصور اسفار بحريه عثمانيه ده ، ج ۱ ، ص ۳۲۳ ، احمد پاشانك دولت
 عثمانيه ده اون اوچنجى قبودان دريا اولدينى يازيور .